

”Ei takaisin luontoon,
vaan takaisin
luolaan!”

Maria, Lasse ja Aamu ammentavat elämänlaatua luonnosta ja vapaudesta

Suuresta maailmasta metsään palanneet

Pohjoiskarjalaisen ekopariskunnan elämäntapa on kuin suoraan satukirjasta. Omavaraistalous on heille valinta, joka vapauttaa heidät elämään riippumatonta ja sisäisesti rikasta elämää.

On kaunis helmikuinen pakkasaamu, aurinko on jo kivunnut vaaran rinteitä lämmittämään. Ajamme Valtimolla, Pohjois-Karjalassa sijaitsevan Rasimäen kylän läpi, jonka sininen tsasouna kertoo asukkaiden olevan ortodokseja. Käännyimme Murtomäen tielle, metsän syliin.

Kaukana asutuskeskusten ostopuomasta asuvat **Maria Dorff**, 34, ja **Lasse Nordlund**, 48, kuusivuotiaan **Aamutyttärensä** kanssa.

Lasse ei tosin ole nyt paikalla. Hän on saanut kyydin Joensuuhun, missä hän ei ole käynyt kahdeksaan vuoteen. Hän on päättänyt lähteä tapaamaan ystäviä.

Maria ja Lasse ovat suuresta maailmasta metsään palanneita. He asuvat pienessä, harmaassa hirsimökissä, jon-

ka alakerrassa on yksi ja yläkerrassa toinen huone. Heidän juurensa eivät ole Karjalassa, mutta sieltä he ovat löytäneet kotinsa.

– Olen asunut aiemmin itäisellä Uudellamaalla ja Savonlinnassa. Pohjois-Karjalassa viihdyn parhaiten, Maria toteaa.

Saksalais-suomenruotsalainen Lassekin oli alun perin valinnut Pohjois-Karjalan sen tarjoaman suuren elintilan ja puhelioiden ihmisten vuoksi.

Samassa pihapiirissä asuu Lassen saksalainen äiti **Brigitte**, jolle ekologiset valinnat eivät ole yhtä tärkeitä kuin hänen poikansa perheelle.

Lassen suomenruotsalainen isä on jo kuollut, ja Brigitte elää nyt yksin modernissa talossaan.

Uusi koti metsään

Maailemankatsomusten konflikti on johdantanut siihen, että Maria ja Lasse ovat alkaneet käsityönä rakentaa itselleen uutta kotia lähistöllä olevaan omaan metsään. Sinne ollaan pystyttämässä omista puista pientä mökkiä, jota ei myöskään aiota maalata.

Rakennusluvan kanssa tosin on vaikeuksia, sillä nykyinen lainsäädäntö ei tunne Marian ja Lassen tapaa asua ilman viemäriä, kantoveden varassa.

Vaatii melkoista sisua ja tahdonvoimaa aloittaa alusta ja perustaa viljeltykset raivaamattomaan metsään. Mutta

Lasse ja Maria ovat tahtoihmisiä, jotka ovat valinneet uuden tavan elää. He eivät kulje massan mukana, vaan ovat vastatuuleen kulkijoita, tien raivaajia ja uuden ajan airuita.

He elävät jo nyt todeksi sitä, mikä saattaa tulevaisuudessa tulla muillekin yhä tärkeämmäksi: luontaistalouteen pyrkiminen, luonnosta ja sen antimista eläminen sekä ekologinen, kemikaaleista ja myrkyistä vapaa elämäntapa.

Tällainen elämä perustuu myös luonnonmateriaaleihin ja kädentaitoihin. Maria ja Lasse elävät lähes täysin ilman koneita.

Arkea satumetsän keskellä

Kun saavumme pihalle, Maria tulee portaille vastaanottamaan meitä. Hänellä on pitkät kauniit hiukset, iloa ja valoa tuikkivat silmät ja hänen vaatteensa ovat kuin suoraan Metsän haltijalta tai Niityn keijulta lainatut.

Olemme tulleet satumailmaan, kauas tavallisen arjen keskeltä. Käymme sisään pieneen tupaan, jonka hirsiseinille on varastoitu kaikkea tarpeellista. Katossa roikkuu kasvien kuivatusteline. Suuri, tuohella päällystetty puulaatikko toimii kuivattujen kasvien ja sienien varastona.

Maria on juuri paistanut meille puuunissaan suussa sulavia leipäsiä ja tarjoaa niitä munavoin kera. Vehnä tulee omasta pellostaan. Sen jyvistä käytetään

lihaakin itselleen ja tyttärelleen. Lasse ei lihaa syö.

Maria, jolla on käsityöalan koulutus, opettaa kansalaisopistossa ja koulussa käsitöitä, mutta myös muita aineita silloin, kun sijaista tarvitaan. Hän myö myy itse tekemiään huopatosuja. Viime kesänä Maria hankki mehiläisiä, mutta sateinen kesä ei ollut otollinen hunajatuotannolle.

Hyvänä vuotena on odotettavissa jopa sata kiloa hunajaa.

Maria kertoo keittävänsä aamulla kaksi tuntia, samoin illalla.

Kuivattua siankärsämöä ja tuhkaa hammastahnana

Siivoamista pienessä kodissa ei ole paljon, puinen lattia lakaistaan ja kesällä

joskus pestään. Siivous ja pyykinpesu pyritään minimoimaan. Pyykkiäkin pestään vain kerran kuukaudessa.

Pyykin Maria pesee käsin saunassa, apunaan 1940-luvulta peräisin oleva mekaaninen, imukupilta näyttävä laite, joka tuo pyykkiin happea ja jonka avulla pyykin liikuttelu vedessä on tehokkaampaa.

Saippuan, jota käytetään paitsi omaan hygieniaan, myös pyykinpesuun, Maria valmistaa itse. Hän saa käytettyä ruokaöljyä paikallisesta ravintolasta ja keittää siitä ja ostamastaan lipeestä saippuaa. Hampaat pestään kuivatusta siankärsämöstä ja puhdistetusta tuhkasta tehdyllä seoksella. Pihan perällä on vanhan ajan huussi, josta ei löydy vessapaperia. Maria ja Lasse ovat oppineet korvaamaan sen kuivatulla sammaleella.

Vaatteita hankitaan itse tehtyjen lisäksi kirpputorilta ja ne vähäiset paristot, joita perheessä tarvitaan, Lasse käy hakemassa kierrätysastiasta. Ihmiset heittävät sinne paristoja, jotka eivät enää toimi kameroissa, mutta niiden voima riittää kyllä taskulamppuihin.

Kotisaunassa syntynyt Aamu todellinen luonnonlapsi!

Aamu-tyttärestä näkee, että hänellä on hyvä lapsuus, sillä äiti ja isä ovat aina käden ulottuvilla. Aamun ei tarvitse nousta aamulla kuudelta ehtiäkseen päivähoitoon, vaan hän kuuluu niihin etuoikeutettuihin, jotka saavat nukkua niin kauan kuin nukuttaa, olla aina kotona ja päästä suoraan koti-ovesta luontoon.

”Koneet orjuuttavat, kädet vapauttavat.”

kaikki osat, jolloin jauhot muistuttavat tummuudessaan ruisjauhoja.

Tuvassa on vain viisitoista astetta, ei siksi, etteikö perheellä olisi tarpeeksi puuta lämmittää, vaan luonnonvarojen säästämiseksi. Aamu-tytär kisailee iloisen villavaatteissa kuin kuka tahansa lapsi, eikä näytä palelevan yhtään, mutta meille tottumattomille lämmin yritti tekee hyvää. Myöhemmin saamme maistella Marian maukasta, oman maan härkäpavuilla höystettyä kasviskeittoa.

Puolen vuoden varmuusvarasto aina kuivattuna

Edellinen kesä on ollut hyvin sateinen ja sato jäänyt huonoksi, mutta täydellisen katokaan ei toisi perheeseen hätätilaa, sillä heillä on aina puolen vuoden varmuusvarasto kuivattuna.

Hyvänä vuotena marjoja säilötään niin paljon, että niitäkin riittää, vaikka jonain kesänä halla veisikin marjat. Viime kesänä satoa kertyi sata purkillista.

Lasse on kehittänyt säilömismenetelmän, jossa ei tarvita sokeria. Marjat ryöpätään minuutin verran kiehuvaan vedessä,

jonka jälkeen ne säilötään lasipurkkeihin, joita ei tarvitse edes kuumentaa.

Tämän jälkeen purkkeja säännöllisesti kääntämällä estetään marjojen pilaantuminen. Tämä tarkoittaa kierrekannellisen lasipurkin ylösalaisin kääntämistä.

Ensimmäisen viikon aikana purkit tulee kääntää joka päivä, toisella viikolla joka toinen päivä ja kolmantena joka kolmas päivä. Näin jatketaan, kunnes vuoden vanhat marjat kaipaavat kääntelyä enää kerran kuussa tai harvemmin.

Vuosi alle 5 000 eurolla

Kun Lasse eli yksin, hän tuli toimeen 30–50 eurolla vuodessa, mutta perheen perustaminen on tuonut elämään muutoksia. Maria kertoo, että tällä hetkellä perhe tarvitsee vuodessa alle 5 000 euroa. Siitä noin puolet menee ruokaan.

Kun Maria muutti Lassen luo, hänkin yritti aluksi elää Lassen tavoin pelkillä juureksilla, herneillä ja sienillä, mutta hän laihtui uhkaavasti. Nykyisin Maria ostaa voita, öljyä ja joskus luomu-

Kuvatekstit

Kuvatekstit

Lasse Nordlundin kehittämään omavaraistalouteen ja myös marjojen säilömismenetelmään voi tutustua tarkemmin Marian ja Lassen kirjoittaman kirjan kautta.

Lasse Nordlund & Maria Dorff: Elämämme perusteista. Pohdintoja työstä, rahasta ja energiasta omavaraisen elämäkokemuksen valossa (2009).

Kirjaa voi tiedustella sähköpostitse: maria.dorff@gmail.com

Jatko-otsikko tai nosto

– Lassekin vihaa herätyskelloa, Maria naurahtaa.

Aamu on myös saanut kokea hyvän syntymän kotisaunassa kätilön avustuksella. Ensimmäisen lapsensa, pojan, joka asuu nyt Etelä-Suomessa isänsä luona, Maria oli synnyttänyt sairaalassa ja kokemus oli ollut niin rankka, että se oli aiheuttanut synnytyksen jälkeisen masennuksen.

Kun poika ei ollut syntynyt ajoissa, lääkäri olisi halunnut tehdä keisarinleikkauksen ja todennut: “Turhaan sinä sitä siellä haudot”.

Maria kieltäytyi leikkauksesta, mutta ei pystynyt estämään synnytyksen keinokeinoista käynnistämistä.

Kun Maria sitten oli päättänyt synnyttää toisen lapsensa kotona, lääkäri pelotteli Mariaa toden teolla. Eräänä yönä Maria kuitenkin näki lohdullisen unen, jossa tiibetiläiseltä munkilta näytävä henkilö oli sanonut hänelle: “Ole rauhassa. Synnytys on jo tapahtunut, ja kaikki menee hyvin.”

Näin kävikin, ja Maria kuvaa synnytystään niin voimaannuttavaksi ja pyhäksi tapahtumaksi, että jo neljän päivän päästä hän saattoi taas hoitaa kotiaan ja lähteä mustikkaan Aamu selessään.

Aamu viihtyi niin hyvin kantoliinassaan, että vielä kolmivuotiaankin hän pyysi saada nähdä maailmaa äidin ja isän matkassa.

Aamua Maria ei ole käyttänyt neuvolassa välttääkseen sieltä mahdollisesti tulevan painostuksen. Tytärtä ei ole rokotettu, eikä kastettu. Aamu on todellinen luonnonlapsi! Hän on myös terve tyttö, jota ei ole tarvinnut käyttää lääkärissä.

Pian kuitenkin koittaa jännittävä hetki, kun Aamun on lähdettävä kouluun.

Ei siksi, etteikö luonnonlapsi haluaisi oppia, vaan siksi, että Marian vanhempaa lasta, **Viljamia** kiusattiin koulussa usean vuoden ajan, ja Maria päätyi lähettämään hänet isänsä luo etelään.

Järkytyn Marian kertomuksesta ja toivon sydämestäni edes hieman enemmän suvaitsevaisuutta Suomen kouluihin. Toivon muutenkin suvaitsevaisuutta, sillä Maria kertoo meille muitakin surullisia kokemuksiaan: lapsista on tehty lastensuojeluilmoituksia, joista on kuitenkin puhumalla selvitty.

Miten tämä riipaiseekaan äidin ja isän sydäntä, kun kaiken lisäksi erään haastattelun jälkeen nettikeskustelupalstalla ihmiset vaativat, että valtio ottaisi lapset pois.

Kohti omavaraistaloutta

Lasse Nordlund on syntynyt Suomessa, muuttanut 8-vuotiaana vanhempiensa mukana Saksaan ja tullut siellä yliopilaaksi.

Fysiikan opinnot olisivat kiinnostaneet Lassea, mutta ne olisivat merkinneet sellaisen yhteiskunnan ehdoilla elämistä, jota Lasse ei voinut hyväksyä. Omavaraistalous alkoi häämöttää hänen mielessään tienä riippumattomuuteen ja vapauteen.

Vuonna 1990 Lasse aloitti matkansa uuteen elämään. Hän lähti kohti Suomea pyörällä, vetäen perässään itse tekemäänsä peräkärryä.

Uutta elämää Lasse maisteli aluksi renkinä maataloissa opetellen maan-

kuvatestit

viljelyä ja suomen kieltä. Vuodesta 1992 lähtien Lasse kehitti omavaraistalouttaan Valtimolla, jonne myös hänen vanhempansa muuttivat eläkkeelle jäätyään.

Suhteet vanhempiin kärjistyivät kuitenkin niin pitkälle, että neljä vuotta kului välillä muualla.

Yksineläjänä Lasse saavutti lähes täydellisen omavaraisuuden ja riippumattomuuden rahasta. Tällainen käsintehty elämä kuulostaa työntäyteiseltä puurtamiselta, mutta todellisuudessa Lasse on osoittanut, että noin viisi aaria

maata riittää yhden ihmisen ravinnon tuottamiseen, jos sienestää, marjastaa ja tyytyy vähään.

“Pakolliset työt” jaettuna tasaisesti koko vuodelle vievät tällöin vain neljä tuntia päivässä. Aikaa jää runsaasti vaikkapa itseopiskeluun, kulttuuriin ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lasse on talvisin kiertänyt paljon luennoimassa. Matkat ovat taittuneet pyörällä tai peukalokyydillä. Nykyisinkään perheellä ei ole autoa.

”Koneet orjuuttavat, kädet vapauttavat”

Luontaistalous on luonnollisesti vuodenaikojen mukaan rytmittyvää, jolloin sadonkorjuun aika merkitsee pisimpiä työpäiviä.

Kun Maria oli tutustunut Lasseen, hän oli hämmästellyt työn vähyyttä ja sitä, että Lassesta huokuivat ilo, henkinen hyvinvointi ja huumorintaju. Lasse ei ollutkaan mikään ankara ja iloton askeetti.

Yksineläjänä Lasse käytti vuodessa noin 200 kiloa sieniä ja 300 kiloa lanttua. Läheisestä lammesta pyydetty kala toi hieman vaihtelua ruokavalioon. Ruoka koostui pääasiallisesti kahdesta lajista. Aamiainen oli kokoonpantu tuoreesta ja kuivatusta lantusta, palsterinakasta, sokerijuurikkaasta sekä marjoista. Toisena pääruokana Lasse söi päivittäin lantusta, perunasta, herneistä ja sienistä koostuvaa keittoa.

“Koneet orjuuttavat, kädet vapauttavat”, on Lassen elämän johtavia ajatuksia. Hänen mielestään ei ole järkevää ensin viljellä rypsiä, jotta voitaisiin tuottaa biopoltoainetta traktorille, jolla sitten muokataan maa ja kasvatetaan perunoita. On parempi viljellä suoraan, käsityönä perunoita.

Koska Lasse tekee kaiken työn ilman koneita ja eläinvoimaa, hän on kehittänyt työtä säästäviä menetelmiä ja puhuuakin mielellään “työtaloudellisuudesta” eli siitä, että käytettävä fyysinen energia on oikeassa suhteessa työn tulokseen. Kun elää luonnosta, ei kannata tehdä turhia töitä. Niinpä Lasse esimerkiksi muokkaa kasvimaan vain joka neljäs vuosi.

Lasse on korvannut muovin tuohella

Koneettomaan elämään liittyy luonnonmukaisten materiaalien käyttäminen. Lasse on korvannut muovin tuohella ja oppinut valmistamaan tuohesta jopa vedenpitävän sangon. Metalliset naulat Lasse korvaa puutapeilla.

Lasse on itse rakentanut rugin ilman metalliosia, oppinut valmistamaan pelivalankaa itse kasvatetusta pellavasta, kutomaan villakangasta itse kehäämäästään villalangasta sekä ompelemaan vaatteita, joiden napit hän korvaa puisilla soljilla.

Lampaan taljoja hän on saanut ilmaiseksi, parkinnut ja muokannut ne nahaksi, josta hän on valmistanut housuja ja mokkasiineja. "Ei takaisin luontoon, vaan takaisin luolaan", on Lasse leikkilisästi kuvannut omia pyrkimyksiään.

Näinä tiukan omavaraisuuden vuosina ainoa biologisesti hajoamaton jätte olivat polkupyörän renkaat.

Riippumattomuus ja vapaus

Omavaraisuus on Lasselle väline riippumattomuuteen. Silloin voi vapaana toimijana osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tuoda esille omat näkemyksensä ihmiskunnan tilasta ja tulevaisuudesta.

Tällöin ihmisestä tulee myös vapaampi omassa ajattelussaan. Lassen mielestä on tärkeää, että jo nyt eri puolilla Suomea syntyy luonnonmukaisen elämän saarekkeita, joissa tiedetään, miten elää tasapainossa luonnon kanssa.

Nämä toisenlaisen elämän ja tiedon vyöhykkeet tulevat olemaan tarpeen, kun maapallon resurssit käyvät vähiin

ja jäävät harvojen käsiin, markkinatalous romahtaa ja tavalliset ihmiset kurjistuvat.

Luontaistalous yhdistyneenä vaati mattomaan elämäntapaan, luonnonmukaisiin materiaaleihin, kemikaalittomuuteen ja myrkyttömyyteen viitoittaa tietä Uuteen Aikaan, jolloin "ihminen on luonnolle hyvä kaveri", kuten Lasse kuvaa suhdettaan luontoon.

Se, joka tuottaa omalla työllään itselleen ruoan ja paljon muutakin, voi sanoa: "En osta, enkä siten tuota kärsimystä." Tämä on hyvä muistaa ruokaskandaalien ja lapsityövoimalla tuotettujen epäeettisten tuotteiden maailmassa. Maria ja Lasse ovat valinneet hyvän osan: he tietävät, mitä suuhunsa panevat.

Maria ja Lasse ovat muistuttamassa meitä: Vähempi riittää.

Ihmisenkokoinen, käsintehty elämä vie takaisin osaksi luontoa. Elämä luontoa suojellen ja varjellen on mahdollista. Elämänilo ja onni syntyvät tiedosta: minun ei tarvitsekaan osallistua luonnon tuhoamiseen.

Sitä paitsi Äiti Maa ottaa avosylin vastaan sen, joka hänen syliinsä palaa, suo iloa, lohtua ja pyhyden hetkiä. ☀

TEKSTI: MARIA SUUTALA

Artikkelin kirjoittaja, filosofian tohtori Maria Suutala on Oulun yliopiston aate- ja oppihistorian sekä Åbo Akademin uskontotieteen dosentti. Hän on myös vapaa tutkija ja kirjailija, erikoistunut ekohistoriaan, ekoteologiaan ja ekofeminismiin. Hän asuu saksalaisen miehensä kanssa Ylivieskassa.

kuvatestit

